Eiropas Parlaments
2024-2029

Sieviešu tiesību un dzimumu līdztiesības komiteja

2024/2057(INI)

10.10.2024

ZIŅOJUMA PROJEKTS

par Eiropas Parlamenta ieteikumu Padomei saistībā ar ES prioritātēm ANO Sieviešu statusa komisijas 69. sesijā
(2024/2057(INI))

Sieviešu tiesību un dzimumu līdztiesības komiteja

Referente: *Lina Gálvez*

SATURA RĀDĪTĀJS

Lpp.

EIROPAS PARLAMENTA IETEIKUMA PROJEKTS 3

PIELIKUMS. VIENĪBAS VAI PERSONAS,
NO KURĀM REFERENTE IR SAŅĒMUSI PIENESUMU 7

EIROPAS PARLAMENTA IETEIKUMA PROJEKTS

Padomei par Savienības prioritātēm Apvienoto Nāciju Organizācijas Sieviešu statusa komisijas 69. sesijā
(2024/2057(INI))

Eiropas Parlaments,

– ņemot vērā ANO 1995. gada 15. septembra deklarāciju „Pekinas deklarācija un rīcības platforma” un tās pārskatīšanas konferenču rezultātus,

– ņemot vērā ANO ģenerālsekretāra 2019. gada 13. decembra ziņojumu ANO Sieviešu statusa komisijai “Review and appraisal of the implementation of the Beijing Declaration and Platform for Action and the outcomes of the twenty-third special session of the General Assembly” (Pekinas deklarācijas un Rīcības platformas īstenošanas pārskats un novērtējums un Ģenerālās asamblejas divdesmit trešās īpašās sesijas rezultāti),

– ņemot vērā Komisijas un Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos 2020. gada 25. novembra kopīgo paziņojumu “ES Dzimumu līdztiesības rīcības plāns (*GAP*) III: vērienīga programma dzimumu līdztiesībai un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanai sievietēm ES ārējā darbībā” (JOIN(2020)0017) un tam pievienoto 2020. gada 25. novembra kopīgo dienestu darba dokumentu “Mērķi un rādītāji Dzimumu līdztiesības rīcības plāna III (2021.–2025. gadam) īstenošanas satvaram” (SWD(2020)0284),

– ņemot vērā 2022. gada 10. marta rezolūciju par ES Dzimumu līdztiesības rīcības plānu III[1],

– ņemot vērā 2021. gada 11. februāra rezolūciju par nākotnes izaicinājumiem Eiropā sieviešu tiesību jomā: vairāk nekā 25 gadus pēc Pekinas deklarācijas un Rīcības platformas[2],

– ņemot vērā brīfingu „Progresa paātrināšana saistībā ar 5. ilgtspējīgas attīstības mērķi (IAM Nr. 5): Dzimumu līdztiesības panākšana un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšana sievietēm un meitenēm”, ko 2024. gada 18. septembrī publicēja Parlamentārās izpētes pakalpojumu ģenerāldirektorāts,

– ņemot vērā ANO Sieviešu lietu un ANO Ekonomikas un sociālo lietu departamenta 2024. gada septembra ziņojumu “Progress on the Sustainable Development Goals: The Gender Snapshot 2024”

– ņemot vērā Reglamenta 121. pantu,

– ņemot vērā Sieviešu tiesību un dzimumu līdztiesības komitejas ziņojumu

[1] OV C 347, 9.9.2022., 150. lpp.
[2] OV C 465, 17.11.2021., 160. lpp.

(A10-0000/2024),

A. tā kā sieviešu un vīriešu līdztiesība ir viens no ES pamatprincipiem un tā kā ES ārējās darbības pamatā ir jābūt šim principam;

B. tā kā sieviešu cilvēktiesības un dzimumu līdztiesība ir ne vien cilvēka pamattiesības, bet arī priekšnoteikums attīstības veicināšanai un nabadzības samazināšanai, kā arī vajadzīgais pamats mierpilnai, labklājīgai un ilgtspējīgai pasaulei;

C. tā kā 189 valdības no visas pasaules, tostarp no ES un tās dalībvalstīm, 1995. gada Ceturtajā pasaules konferencē par sievietēm Pekinā apņēmās strādāt pie dzimumu līdztiesības un visu sieviešu un meiteņu iespēju palielināšanas;

D. tā kā Pekinas deklarācija un rīcības platforma ir visaptverošākā globālā programma dzimumu līdztiesības veicināšanai un tiek uzskatīta par starptautisko "tiesību hartu" sievietēm, definējot sieviešu tiesības kā cilvēktiesības un formulējot redzējumu par vienlīdzīgām tiesībām, brīvību un iespējām visām sievietēm pasaulē, un 2015. gadā tika atkārtoti apstiprināta ar ANO Ilgtspējīgas attīstības programmā 2030. gadam paredzēto ilgtspējīgas attīstības mērķu (IAM) mērķi Nr. 5 "Dzimumu līdztiesības panākšana un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšana visām sievietēm un meitenēm", nosakot mērķus un konkrētus pasākumus attiecībā uz virkni jautājumu, kas skar sievietes un meitenes;

E. tā kā tikai sešus gadus pirms ANO IAM sasniegšanas termiņa 2030. gadā nav pilnībā sasniegts neviens mērķa Nr. 5 rādītājs; tā kā ANO lēš, ka ir vajadzīgas radikālas darbības, lai paātrinātu progresu un izvairītos no tā, ka būtu nepieciešami 286 gadi, lai novērstu nepilnības tiesiskajā aizsardzībā un atceltu diskriminējošus tiesību aktus attiecībā uz sievietēm;

F. tā kā ANO 2024. gada pētījumā[3] par IAM Nr. 5 novērtējumu ir uzsvērts, ka joprojām pastāv sociālās normas, kas leģitimizē vardarbību pret sievietēm un meitenēm, samazina piekļuvi veselības aprūpes pakalpojumiem, uzliek par pienākumu veikt neapmaksātu aprūpi un darbu mājsaimniecībā tikai sievietēm un ierobežo iespējas strādāt vadošos amatos;

G. tā kā ANO Ģenerālā asambleja ir paudusi satraukumu par aktīvo pretestību progresam dzimumu līdztiesības jomā un par pieaugošo transnacionālo pretreakciju pret sieviešu tiesībām; tā kā ir skaidra un akūta nepieciešamība atkārtoti apstiprināt sieviešu un meiteņu materiālo līdztiesību un cilvēktiesības[4];

1. iesaka Padomei:

a) apstiprināt savu apņemšanos, kas pausta attiecībā uz Pekinas deklarāciju un

[3] ANO, *Are we getting there? A synthesis of UN system evaluations of SDG 5*, 2024. gada marts, https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2024/03/are-we-getting-there-a-synthesis-of-un-system-evaluations-of-sdg-5.

[4] ANO Ģenerālā asambleja, *Escalating backlash against gender equality and urgency of reaffirming substantive equality and the human rights of women and girls: Report of the Working Group on discrimination against women and girls*, 2024. gada 15. maijs, https://documents.un.org/doc/undoc/gen/g24/073/47/pdf/g2407347.pdf.

rīcības platformu un tajā uzsvērtajām vairākām rīcībām attiecībā uz sieviešu cilvēktiesībām un dzimumu līdztiesību; apstiprināt savu apņemšanos attiecībā uz sieviešu cilvēktiesībām, izmantojot integrētu pieeju dzimumu līdztiesības nodrošināšanai visās politikas jomās un ciklos, īstenot konkrētas un mērķtiecīgas darbības sieviešu cilvēktiesību un dzimumu līdztiesības jomā un nodrošināt pienācīgu dzimumu līdztiesības principa ievērošanu budžeta plānošanā;

b) nodrošināt, ka dzimumu līdztiesība un sieviešu tiesības tiek pilnībā un cieņpilni īstenotas visos ES ārējās darbības aspektos, izmantojot pienācīgi finansētu, dzimumtransformējošu, iekļaujošu un intersekcionālu pieeju;

c) nodrošināt, ka lēmumu pieņemšanas procesā par Savienības nostāju ANO Sieviešu statusa komisijas 62. sesijā tiek pilnībā iesaistīts Parlaments un tā Sieviešu tiesību un dzimumu līdztiesības komiteja (2025. gada 10.–25. marts); nodrošināt, ka Parlamentam pirms sarunām ir pienācīga un savlaicīga informācija un piekļuve ES nostājas dokumentam, un turpināt uzlabot iestāžu sadarbību un neoficiālu apspriešanos, tostarp pirms sarunām un to laikā, lai pienācīgi ņemtu vērā Parlamenta prioritātes;

d) pienācīgi izvērtēt Pekinas deklarācijas un rīcības platformas īstenošanā gūtos panākumus un trūkumus;

e) atjaunot ES centienus nolūkā pārvarēt atlikušās problēmas, lai pilnībā īstenotu Pekinas deklarāciju un rīcības platformu; nodrošināt, ka ES rāda piemēru, ieviešot stingrus politikas pasākumus, lai novērstu, apkarotu un prognozētu dzimumu nevienlīdzību visās tās izpausmēs un nodrošinātu pilnvērtīgas iespējas sievietēm visā viņu daudzveidībā;

f) atkārtoti norādīt, ka ES ir svarīga loma dzimumu līdztiesības panākšanā, atbalstot partnervalstis dzimumu diskriminācijas novēršanā; nodrošināt, ka ES rāda piemēru un mudina sešas dalībvalstis, kuras vēl nav ratificējušas un īstenojušas Stambulas konvenciju, to izdarīt pēc iespējas īsākā laikposmā;

g) uzstāt uz vienlīdzīgām iespējām visiem visās dzīves jomās, lai ļautu sievietēm visā viņu daudzveidībā īstenot savu potenciālu, jo īpaši lēmumu pieņemšanā, neatkarīgi no tā, vai tā ir politiska, ekonomiska, akadēmiska vai kultūras joma, un tas ir būtiski arī labai pārvaldībai un politikas veidošanai; šajā sakarībā paust pretestību semiotiskai vardarbībai pret sievietēm politikā, kas uztur un pastiprina negatīvus stereotipus par sievietēm un attur jaunas sievietes no iesaistīšanās politikā un publiskajā sfērā;

h) uzsvērt, ka vāja politiskā vadība, apņēmības trūkums, datu trūkums, nepietiekami ieguldījumi un pret tiesībām vērstu kustību pieaugums ir identificēti kā šķēršļi, tādējādi padarot par nepieciešamu veicināt sieviešu līderību, palielināt ieguldījumus un īstenot visaptverošas politikas reformas, lai pārvarētu šos sistēmiskos šķēršļus un panāktu patiesi vienlīdzīgu sabiedrību;

i) visās ES politikas jomās, tostarp ārējā darbībā, piemērot integrētu pieeju dzimumu līdztiesībai un dzimumu līdztiesības principa ievērošanu budžeta plānošanā un rādīt piemēru šajā jomā;

j) apņemties veikt pastāvīgu novērtējumu un proaktīvus koriģējošus pasākumus ES iekšpolitikā un ārpolitikā attiecībā uz dzimumu līdztiesību, integrēšanu un budžeta plānošanu;

k) aicināt Komisiju turpināt izstrādāt un ieviest konkrētus un labi finansētus plānus un darbības ANO IAM sasniegšanai, jo īpaši to, kas saistīti ar dzimumu līdztiesību;

l) uzņemties vadību globālajā cīņā pret vēršanos pret dzimumu līdztiesību un sieviešu tiesībām;

m) mudināt Komisiju turpināt attīstīt un uzlabot pēc dzimuma sadalītu datu vākšanu un nodrošināt, ka šie dati veicina labāku politikas veidošanu, kā arī stiprināt Eiropas Dzimumu līdztiesības institūtu gan finansējuma, gan spēju ziņā;

n) bez kavēšanās un vispilnākajā apmērā īstenot ES *GAP III* un nodrošināt, ka 85 % no visām jaunajām darbībām ārējo attiecību jomā līdz 2025. gadam veicina dzimumu līdztiesību un iespēju nodrošināšanu sievietēm;

o) pieņemt zināšanai un īstenot ieteikumus, kas sniegti Parlamenta 2022. gada 10. marta rezolūcijā par ES *GAP III*, un tādējādi noteikt *GAP III* par prioritāti visos ES ārējās darbības aspektos, izmantojot dzimumtransformējošu un intersekcionālu pieeju gan attiecībā uz *GAP III* ģeogrāfisko tvērumu un darbības jomām, gan dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanu visās ārējās darbības jomās — tirdzniecības, attīstības politikas, humānās palīdzības, drošības vai tādās nozarēs kā enerģētika un lauksaimniecība;

p) izstrādāt, finansēt un īstenot politiku, kas samazina dzimumu kā nabadzības faktora nozīmi gan ES iekšienē, gan ar ārējās darbības starpniecību ārpus tās, pienācīgi ņemot vērā intersekcionālos faktorus, tostarp vecumu, aprūpes pienākumus, invaliditāti, rasi un seksualitāti;

q) pievērsties sieviešu nabadzības sistēmiskajiem un pamatcēloņiem un nodrošināt sievietēm un meitenēm visā viņu daudzveidībā, izmantojot izglītību, apmācību, mūžizglītību, nediskriminējošas darba iespējas, piekļuvi sociālajiem pakalpojumiem, līdzsvarojot neapmaksātus aprūpes un sociālos pienākumus, izmantojot likumdošanas iniciatīvas, apkarojot dzimumu stereotipus un popularizējot sievietes kā paraugu;

r) aicina turpināt centienus, tiesību aktus un esošo pasākumu izpildi, lai nodrošinātu mājsaimniecībās nodarbināto sieviešu tiesības;

s) uzlabot ES reakciju, resursus un instrumentu kopumu gan iekšēji, gan ārēji attiecībā uz dzimumbalstītu vardarbību, tostarp vardarbību ģimenē, seksuālu, fizisku, psiholoģisku un ekonomisku vardarbību, tostarp kara zonās, ņemot vērā migrāciju, prostitūciju un seksuālu izmantošanu;

t) nodrošināt, ka sievietēm visā viņu daudzveidībā ir pieejami veselības aprūpes pakalpojumi, tostarp attiecībā uz seksuālajām tiesībām un reproduktīvo veselību, tostarp vecumam atbilstoša seksualitātes un attiecību izglītība, kontracepcija, droši un likumīgi aborti, mātes veselības aprūpe un aprūpē balstīti veselības pakalpojumi;

u) aicināt pastiprināt centienus, lai zaļās pārkārtošanās kontekstā risinātu dzimumu jautājumus, ņemot vērā klimata pārmaiņu intersekcionālo un nesamērīgo ietekmi uz sievietēm un meitenēm, jo īpaši jaunattīstības valstīs, norādot, ka klimata pārmaiņu ietekme nav dzimumneitrāla;

v) atbalstīt un stiprināt pilsoniskās sabiedrības organizācijas, kas atbalsta sieviešu

tiesības;

2. uzdod priekšsēdētājai šo ieteikumu nosūtīt Padomei un informēšanas nolūkā Komisijai.

PIELIKUMS. VIENĪBAS VAI PERSONAS, NO KURĀM REFERENTE IR SAŅĒMUSI PIENESUMU

Referente, pilnībā uzņemoties visu atbildību, apliecina, ka viņa nav saņēmusi nekādu pienesumu no vienībām vai personām, kas būtu jānorāda šajā pielikumā saskaņā ar Reglamenta I pielikuma 8. pantu.